



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Placet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

faciendam indicimus, terminumque citatis & monitis præfatis, vt præfertur, præfixum interim non currere, & in aliquo eis non præiudicare, nisi post ipsam octauam sessionem, decernimus & declaramus.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo decimotertio, Idibus Decembris, pontificatus nostri anno primo.

PLACET.

Deinde die decimasextima eiusdem mensis fuit congregatio in capella superiori palatii apostolici omnium trium congregationum, super fide, pace & reformatione: in qua reuerendissimi domini cardinales & prælati deputati legerunt schedulas tres super fide, pace & reformatione, quæ in octaua sessione inferuntur, & hoc post multas congregationes prius factas super huiusmodi consultatione.

Inuictissimo & augusto principi Ferdinando Hispaniarum sceptrâ tenenti, Aragonum, utriusque Siciliae ac Ierusalem regi Catholico, Baltassar del Rio scholasticus Myndoniensis, apostolicæ sedis protonotarius, debitam mancipii reuerentiam, felicitatem P. D.

Aristoteles philosophantium princeps, inuictissime rex, Callisthenem suum auditorem ad magnum Alexandrum condiscipulum mittens, monuisse fertur, vt cum eo aut quam rarissime, aut quam iucundissime loqueretur, quo apud regias aures vel silentio tutior, vel sermone esset acceptior. Xenocrates quoque philosophus alter, qui nobis multa audire, pauca vero loqui licere, & eapropter duas nobis a natura aures, & os vnum insitum fuisse aiebat, cum maledico quorundam sermoni summo cum silentio interesset, interrogatus, cur solus linguam cohiberet: Quia dixisse me, inquit, aliquando pœnituit, tacuisse nunquam. Graue quidem alterius præceptum, alterius autem præclara sententia fuit. At ego, cum a silentio iucunditatē, a iucunditate veritatem sæpius procul esse conspexerim, æstimavi tutius mihi fore, amicum habere Platonem: sed salubrius, dominam & parentem veritatem colere: quia quanto magis veritati præsto sum, tanto minus a rerum omnium opificis via & vita secedere videor. Quam

ANNO
CHRISTI
1553.

ob rem cum in dies & in horas fama crebuerit, atrocio-
 rem impræsentiarum hostem habere Christianam religionem,
 quam antehac fuerimus experti, quem amicis & affini-
 bus, consanguineis & fratribus, proprio denique sangui-
 ni non pepercisse intelleximus: nam & binos ex fratre ne-
 potes, & fratrem ipsum (nepotibus prius strangulatis, vt
 sanctissimo domino nostro Leoni, & sacrosancto cardina-
 lium senatui nudius tertius per fide dignas literas denuntia-
 tum est) nuperrime occidisse non expauit, Hungariæ re-
 gnum mox inuasurus, cuius iam duo emporia, regni præ-
 cipua antemuralia, igne vastauit, quo illinc commodior
 sit illi ad nos aditus. Ego vero tanto repente laceffitus in-
 felici nuntio, vtriusque spreto philosophi consilio, licet a-
 lios hac ipsa de re verba fecisse, & parum aut nihil ad tam
 sanctum opus animos allexisse compererim, vt quemad-
 modum duræ cautes assiduo lymphæ tenui delapsu perfo-
 rantur, ita & inconcussa audientium mentes, quibus quæ
 reipublicæ nostræ conducunt, quandoque obaudire mos
 est, repetita toties viuida verborum vi penetrentur, ac-
 cendantur, incitentur, efflagitatus a maxime venerando
 antistite domino Laurentio Puccio Florentino, felicitatis re-
 cordationis Iulii secundi pontificis maximi & in eius locum
 successi Leonis sanctissimi a datandis dictandisque literis
 apostolicis obsequentissimo mancipio, & veræ huius Ro-
 manæ curiæ præfulgido sidere, literatorum præsidio, & de-
 nique absque adulationis labe, bonitatis integritatisque cul-
 tore optimo, & de maiestate tua optime merito; qui dum
 proxime exacto anno coram vigili pastore Iulio præfato
 de dominica passione ac mortis nostræ morte me concio-
 nantem audiret, de hac ipsa sanctissima in Turcas expedi-
 tione orationem aliquando habere me coegit; non potui
 tandem in tanta rei necessitudine rerumque expectatione
 formidolosus non paruissse, ac parendo carptim non tetigisse
 se nonnulla de te, deque aliis Christianis principibus, qui-
 bus Christianæ reipublicæ tutandæ ampliandæque cura est.
 Inter quos quia eminentissimum fidus semper fulsisti, etiam
 si ad gloriæ tuæ æmulum perniciem, maiestati tuæ af-
 sentari videar, dum vera loquor, loqui non pudet. Nec pu-
 dit pariter aperta voce mutire, & in media vrbe & orbis
 terrarum, ac vniuersalis ecclesiæ sacrosancta area propa-

lam bonos extulisse, de fide catholica bene meritos commendasse, Christiani nominis hostium domitores alii prætulisse, reliquos vero sibi tantum natos principes, ut aiebat diuinus ille Plato, silentio præteriisse, clarisque tuis facinoribus intentos ad hanc sanctissimam expeditionem maxime necessariam inuitasse & prouocasse. Accipe igitur, augustissime princeps, subditi tibi addictissimi, homagiique tibi debiti lucubratiunculam hanc qualemcumque, quam coram tuo & aliorum principum solio, te absente, ac si præsentem fuerim intuitus, non intempestiue habui. Et quia coram tanto confessu ineptias meas vesane fortassis proderem ausus, nunc in lucem edere maiestati etiam tuæ eadem temere, reuerenter tamen dicare non sum veritus, sciens in Christi negotio præsentaneo morem tibi gessisse, & votiue tibi fuisse obsecutum, dum non immerito ab omnibus recte sentientibus regum exemplar Christianorum, ut es, & haberis & iudicaris, cuius propterea omnes Dei causam, teque causæ eiusdem causidicum appellant, tutorem prædicant, & ecclesiasticæ colunt libertatis assertorem. Orationi igitur nostræ, quando quid otii aut curarum vacatio acciderit, rex sacratissime, intende prospere, procede & regna, non isthic tantum, sed in medio illo orbis terrarum & Iosaphat umbilico, ibique, ubi Christus mortem nostram moriendo destruxit, ubi & vitam resurgendo reparauit, quo ipsum rursus supremum iudicem venturum speramus, pro acquirenda tua Ierusalem, pro visendo Caluarie loco, pro colendo vitæ nostræ sepulcro, pro adorando, iam a regibus fidei nostræ primitiis adorato, præsepio, castrametare, & sacratam precioso sanguine humum deiferam tuis tentoriis fode. Extensis autem in Hierosolymitanis arcibus tuis aquilæferis, alteram altera Ierusalem facile consequeris. Alteram inquam, cuius non petra solidata, sed lapis angularis est Christus, qui que in vna crucifixus apparuit, in altera gloriosus manet in sæcula, comitaberis rex regem gloriæ: constituet te supra multa longe maiora, qui in pauca te fidelem & catholicum adinuenit. Et denique, ne prolixius vagari videar, quam ipsa rei ferries exposcit, tu, qui inter ceteros sacro chrismate unctos reges solus catholicus, & non ab re, nuncuparis, fidei catholicæ ac tuum nomen & ditionem, dum datur occasio,

ANNO
CHRISTI
1553

casio, vt solitus es, extende, amplia, dilata, ne (quod Deus auertat) quando diutius oppressis Christianis suppetias feramus, suppetiis præsertim nobis opus sit, vicino iam hoste acerrimo perterritis. Vale, regum optime, diuque viue regnorum amœnitate felicissimus. Romæ ex a-
dibus reuerendi domini mei cardinalis Arborensis vn-
decimo Kalendas Iulii, anno Christianæ salutis millesimo
quingentesimo decimo tertio, pontificatus domini nostri
Leonis papæ decimi anno primo.

Nihil impossibile erit vobis. Matthæi xvii.

Ascensurus ad superos, vnde venerat, seruator noster *Matth. 17.*
Iesus, beatissime pontifex, missurus pariter athletic suis
paracletum Spiritum, quo totius orbis accolæ aggre-
di, inuadere & expugnare non formidarent: *Si habue-* *videm.*
ritis, inquit, *fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic,*
Transi hinc, & transibit; & nihil impossibile erit vobis. Cu-
ius firma veræ fidei institutoris pollicitatione confusus,
tantorum patrum qui hoc ipso in loco ante me verba
fecerunt, quorum ego corrigiam calceamenti nedum solu-
uere, verum deosculari videor minus dignus, auctori-
tatem, doctrinam, grauitatem, prægrandes bonarum
artium & eloquentiæ torrentes admiratus, nihil de hac
omnium celeberrima per gloriosæ memoriæ Iulium se-
cundum indiçta, nihil de aliis per alios sanctitatis tuæ præ-
decessores celebratis Synodis, cum tot & tanta, tamque
luculenter & copiose dicta sint, differendum putauit, ni-
si vt iam tandem vberrimum aliquem fructum tanti ou-
uium Christi satagentissimi pastoris, tantarumque ouium
fecundus confessus, ex hoc sacro Dei ouili fecundet,
pullulet, pariat, & contra immanissimos fidei nostræ ho-
stes, contra Christiani sanguinis sitibundas feras, con-
tra patrimonium Christi tyrannice occupantes, arma lu-
cis induti, Christianorum arma conuertamus. Et licet
Modrusiensis præful in proxime habita sessione, & Lucen-
sium primo, Florentinæ deinde reipublicæ, postremo
ferenissimi Poloniæ regis oratores insignes in reuerentia
tibi & regis sui & gentilium tuorum nomine exhibita, de
huiusmodi bello suscipiendo multa sapientissime differue-
rint, quia tamen paucis tanta complecti nequiverunt, quin

Concil. Tom. 34.

Qq

plura aliis recensenda reliquerint, vt eo libentius communi Christianorum iacturæ consulatur, quo instantius periculum formidandum est: vtque ea omnia, & si pluries repetita, balbus ego & hebes, ac ab omni dicendi genere immunis, paucis absoluaui, vosque desidiosus & segnes, iam iam expergiscentes, non ingrata audire, & audita exequi possitis, Gabrielis prece solita Deiparæ nostræ præsidium imploremus: Aue Maria, &c.

Nihil impossibile erit vobis.

Verberabat iam tertio, cui insidebat, asinam Balaam, beatissime Christiani gregis animarum protomedice, quia quo vellet herus, nollet asina, obuuii angeli expauescens gladium, iter facere. Aperuit Dominus os asinæ conquerentis, & contra nutum Dei verberantis Balæ oculos diuino fulgore lustrauit, vt quod humano capite erat delicturus in Deum, asellæ verbis a labris angeli iussa capefferet, iubentem adoraret, eiusque nutui pareret. Quid mirum ergo? Quid, qui dudum ante locutus est in igne, in rubo, & nunc in asina, loquatur in me Deus? & ab eo quem rectum reris tramitem, tibi deuiare consulat, labia mea aperiens, vt os meum annuntiet laudem suam? Reris profecto, ni fallor, verum iter proficisci, si iam restituto & aucto B. Petri patrimonio, pacato aliquanto Italiæ tumultu, compositis demum Christianorum principum nonnullis simultatibus, daretur Turcarum rabiem exinde frenatum iri. Sed vbi periculum maius intenditur, vt aiebat in sacro Lugdunenfi Concilio prædecessor tuus Gregorius, vt tu, decimus, ibi procul dubio plenius esse consulendum censeo. Instat Turcarum gladius faucibus nostris, & nos eius acumini colla submittimus: obrepit litora, & ad auratos recessus illecebris educati comprimimur. Depopulatur oppida, vastat agros, grassatur in compitis, & nos segnitie marcescimus. A propriis laribus euellimur, retrudimur ad hos qui extant, sacros penates. Illi igne, ferro, tormentis in vniuersam vndeque Christianam rempublicam: nos in nos ipsos sæuientes, illis ad nostrum interitum opitulamur. Nos vt parua tueamur, amittimus magna: illi, vt maiora sibi posterisque suis relinquunt hereditatis monumenta, grandia quæque sua, ne discordia dilabantur, floccifaciunt & par-

ANNO
CHRISTI
1513.

uipendunt. Ita vt si inuictissimus ille Ferdinandus Hispaniarum scepra feliciter tenens, vitæ vmbatilis amator extitisset, tantum Granatæ regnum, & quasi totam illam Bæticam prouinciam, in occiduo nostro octingentis ferme annis a Mauritanis occupatam, in veri Dei cultum ac ditio- nem suam venire minime coegisset: vt quod in oriente alio- rum principum inertia orthodoxæ ditioni per infideles obruncatum est, id ipsum Catholicus princeps catholicæ fidei & sibi ipsi in occidente restitueret. Reminiscens diui- ni verbi, si contra fidei hostes fide & armis dimicandum erat, nihil formidandum, nihil impossibile futurum auspi- cabatur. Si his igitur armis contra inermes dimicandum nobis est, & nihil impossibile erit nobis: aggrediamur no- bis debitam prouinciam, amplectamur omnium sanctissi- mam expeditionem, irruamus in perterritos hostes, iam se- ctæ suæ, secundum eorum prophetiam, finem pertimescen- tes, quæ sexcentis circiter annis post salutiferum Virginis partum incepisse, & secundum astrorum peritos, breui finienda esse perhibetur; in tali asserentes signo initium ha- buisse, vt diu durare posse impossibile sit, aut supra natu- ram magis, seu ob peccatorum nostrorum demerita. Quod ab Alionoto regis Armeniæ fratre facile comprobatur, dum in orientali scribens historia, esse apud Mahumetanos hostes indubiam prophetiam, cuius prætextu ad annum millesimum quingentesimum a Christi ortu duraturam eorum sectam, pro comperto asseuerat. In isto obiter cen- tum annorum curriculo, quorum iam tertium cum deci- mo supputamus, deleri radicitus tantam superstitionem, si non negligimus, si otio non torpemus, aut negotio non dissidemus, ambigendum non est. Lex enim & prophetæ eorum vsque ad Ioannem Medicem, qui infecta terrarum orbis membra abscondet, diruet, & vt leo rugiens deuora- bit. Quæ omnia licet aliter se haberent, quam futura præ- nuntiamus, vrget tamen necessitas, impellit ratio, cogit & hortatur nos ipsa nostra iam imminuta respublica. Nam ante Eubœæ & Aulonis incendium, dum senatus Vene- tus nobis arx Christiana & propugnaculum extitit, mare illud piratis omnibus & grassatoribus vacuum audiuimus. Redactis tamen in miseram Turcarum seruitutem Eubœa & Aulone, liber eis ad nos patet aditus. Nouit quæ lo-

quor, signifera illa immortalis memoria Iulii secundi cataphracta quadriremis, ab hostibus haud dudum prope Corsicam expilata & direpta. Expertæ sunt, nec multo post, tres aliæ Catholici regis validissimæ triremes, & introclusi Christiani, sui nominis hostium efferatam fauitem. Quarum vexillis, proh dolor, velut pisces hami esca, ceteros maria sulcantes Christicolas, ni Deus auertat, deglutient, discerpent, deuorabunt. Sensit quæ recolo, felicitatis recordationis Sixtus quartus, qui tunc Ferdinando Parthenopeo regi, sacri collegii & subditorum ecclesiæ communi pecunia adiutus, maximo terrestri exercitu contracto, instructa cum apostolico legato munitissima classe, suppetias misit. Quia traiecto ex Aulone Adriatico sinu, & expositis in Apuliam haud exiguis militum copiis, tanto impetu Hydruntem eius regionis metropolim oppugnare adortus est quidam Mahumeti Ottomani dux impiger, vt paucis paulo post diebus transactis, nemine interim ante suppetias Sixti succurrente, illam vi ceperit, omnique crudelitatis genere in ea sit debacchatus, & archiepiscopo pontificalia paramenta induto, cum clero & ciuibus in ecclesia trucidato, sacris omnibus profanatis, prostitutis virginibus, iunioribus cum pueris Byzantium in lugubrem captiuitatem transmissis, magnam vtrique Siciliae iacturam, sed maximum toti Christiano orbi terrorē incussit. Nam si præter suppetias ipsas ecclesiæ, diuinum auxilium tunc nobis præsto non fuisset, quo imperantis Mahumeti mors, & inter filios discordia interuenerat, actum erat de his quæ extant, Europæ angustiis: quia formidandum nobis esset, quod illud incendium latius fuerat diffundendum. Sed quos suo ipsius precioso sanguine mercatus est Christus, noluit periclitantibus suæ subuentionis penitus deesse subsidium. Taceo quot idem Mahumetus, viuentem nunc Turcarum tyranno longe mitior & humanior, a nostris manibus suo imperio, regno subdiderit. Nam præter Pontum, Bithyniam, Cappadociam, Paphlagoniam, Ciliciam, Pamphyliam, Lyciam, Cariam, Lydiam ac Phrygiam, regna, prouincias, vrbes insignes, totum fere Hellepontum adussit. Peram & Mitylenem Ianuensium colonias diripuit, Peloponnesum inuasit, ipsisque Achaia, Acarnania, Epiri, maioris Macedoniae Christianis populis non pepercit. Raxiam pariter &

Anno
Christi
1574*famp-
ro regis
subd.

ANNO
CHRISTI
1553.

Seruiam prouincias, ac quidquid ab Hadrianopoli, Sauumque & Danubium amnes interiacet, suæ ditioni adscripsit, & a nostra abstulit. Valachi eapropter timore percussi, pro maiori parte ad ipsum defecerunt. Bosnam postmodum obrepens, velut horrenda tempesta, Cerbereis faucibus exhaustit vsque adeo, vt senes & infantes, quorum ætati indulgendum; feminas, quarum sexui naturæ lege parcendum erat, ceterosque locorum incolas in plateis concatenatos, ceu boues euiscerari, maçtari, dilacerari canino rictu nefarie iusserit. Illinc Sinopem & Trapezundam, vetusta nostrorum monumenta maiorum, suæ feritati subegit. Ipsam denique Byzantium Constantini urbem augustam sub fide fœderis quiescentem (ac si ab infidelibus fides, ab immanissimis pietas, a perfidis hostibus vita speranda esset) machinis & tormentis extemplo & inopinate oppressam vi cepit, eiusque vniuersa plebe venumdata, & in atrocissimam seruitutem subacta, expugnauit, diripuit, adussit. Et vt nobilitatem omnem penitus deleret, ac indigenæ nobiles Christi milites ingenui, sub ficta libertatis spe frustrarentur, sæuus ille canis eosdem iam libertate donatos repente obtruncari præcepit.

Nostra, nostra, inquam, hæc, non proauorum tempestate accidisse comperimus: & si iamiam per caritatis alumnum, maximeque reuerendissimum Hungariæ cardinalem, quem interea & sanctissime quidem, pro te & sacrosancta ista sede, omnium sanctissimæ legationis officio fungi statuis, imminens Turcarum imperatoris procella non retunditur & propulsatur; vereor, pater beatissime, vereor, patres amplissimi, ne dum absentem hinc Hungariæ & Poloniæ calamitati non consulitur, nostratum præsentaneam formidemus, imo (quod absit) deploramus, lamentemur, patiamur. Sed quid in externis, vt ita dicam, enarrandis tempus contero? Nosti, pater beatissime, Coclearium oppidum Valentini litoris, Capritanum castrum Arborensis marchionatus, & alia vtriusque Hesperia & insularum maris nostri maritima loca, quæ nostri nominis hostes, circumuentores & piratæ propalam assidue depopulantur. Pensita, oro, quanti te, quanti sacrosanctam istam sedem, quanti faciant ceteros

Qq iij

Christianæ reipublicæ primores intestinis bellis laborantes, qui nostri vsque domini præcordia penetrare non expauescunt: quorum contagiosam pestem si per Africa fines Ferdinandus noster non compescuisset, irruissent enim uero in nos, & ceu dudum fecerunt, huic sacra Lateranensi basilicæ, igne supposito tunc dilapsæ, nunc minime pepercissent. Nouerunt tamen eius potentia scintillam Melhila, Auranum, * Busia, Tripolis, ciuitates perpulcræ, Mazarquibir, & alii portus celeberrimi, quibus rex ipse alter Hannibalis * annulus, nobis uero nostri & Romani sanguinis vindex & ultor est. Ladislaum etiam Hungaria regem serenissimum, Christianæ religionis athletam & ducem strenuum, ne silentio prætereamus, suis tantum regni primatibus comitatum, innumeram sæpe hostium multitudinem aut profigasse, aut dum nostra ambire studebant, sua propria reliquisse, tergaque & vitam nostrorum manibus sæpius dedisse, non dubitamus. Emmanuelem pariter Lusitanorum regem, fidei nostræ fidus præclarum, orientis viscera nostris a Gadibus usque auroram & Gangem penetrasse, fidei expertes vexillo crucis insigniuisse, paganas gentes domuisse, in ditio-
nem nostram venire coegisse, nemo nostrum ambigit. Sigismundum præterea Polonia regem, assiduum & acerrimum infidelium domitorem, contra Tartaros & alios hostes contuicinos dimicantem, maximam reportasse victoriam, perennis memoriæ Iulio secundo & sacrosancto huic collegio, cuius tu præcipuus archidiaconus & colendus collega tunc existebas, denuntiatum est. Quo in conflictu supra quadraginta hostium millia caesa fuisse, pro comperto habemus. Etsi, o utinam iam datum esset solam tantorum principum manum in veros hostes conuerti potuisse, credidissem profecto de te, Leo maxime, eorumdem regum impensa illud prophetici psalmi dictum: *Dominabitur a mari usque ad mare, & a flumine usque ad terminos orbis terrarum. Coram illo procident Aethiopes, & inimici eius terram lingent. Et adorabunt eum omnes reges, & omnes gentes seruient ei.* Tu uero, qui summi Dei geris vices in terris, quique Christi tunicam, scissuræ iam proximam, inconsutilem, ut erat, præseruasti, vniuersalisque ecclesiæ cardines & principes, ut olim

Psalm. 71.

ANNO
CHRISTI
1514

* Busia

ANNO
CHRISTI
1513.

manus Domini apostolorum principem a fluctibus, ne mergeretur, erexit, tu quoque in hac lacrymarum fluctuosa valle, ne dissensionis turbine obruerentur, erexisti, euocasti, ouesque ipsas tuas, vocem tuam audientes, pastoris boni vestigia & verba secutus, ad te traxisti: quandoquidem dudum ante oues existens, prædicebas: *Cum exaltatus fuero, omnia traham mecum.* Traxisti, inquam, Domine, omnia ad te, quando quæ aberant ab ouili oues, iam pastor effectus attrahis, foues, amplexaris, vt villicationis tuæ rationem redditurus, Dei verba dicas Deo: *Quos mihi dedisti, non perdi ex eis quemquam.* Attrahe pariter & conuoca religionis nostræ sæculares principes, compone eorum similtates: largiantur te duce vnus saltem triennii sanctissimas inducias Deo, quæ mediocri amico etiam non efflagitanti darentur, vt rixis tandem particularibus sedatis, maius & validius copiarum corpus efficiamini: quia nullum robur tam firmum atque solidum, quod diuisum non debilitetur, non cadat, non dissipetur. Ignis in stipites segregatus, extinguitur: domus in lapides diuisa corrui: nauis in tabulas discissa demergitur: *Omne regnum in seipsum diuisum*, vt aiebat Legislator noster, *desolatur.* Christianis etiam principibus inter se dissidentibus, prolabitur funditus Christiana religio: & denique nihil est, quod concordia non constet, cadat discordia. Pariat ergo concordēs animos concors fides, & concordibus membris te sanctissimum amplexantibus caput, expergiscere in Dei subsidium, obliuiscere populum tuum & domum patris tui. *Excita, Domine, potentiam tuam, & veni.* Succurre miseris explosis Christicolis, qui te præstolantur. Consule renatæ labenti religioni, quia *omnes amici eius spreuerunt eam, & non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius.* Audi Dominum, qua te de causâ in hunc terrarum orbem miserit, & qua, delendæ præsertim Mahumeticæ sectæ tempestate, oues suas tibi crediderit. *Vt consolarer, inquit, omnes lugentes Sion, & ponerem consolationem lugentibus Sion.* Tuo nempe gladio fretus: *Conuertam, ait, luctum eorum in gaudium, & consolabor eos, & lætificabo a dolore.* Hac propterea ipsi fide securi, Conuerte, clamitant, luctum nostrum in gaudium: *nam via Sion lugent, quia non sunt qui veniant in eius leuamen, & ipsa oppressa est*

amaritudine. Tria enim hoc vno nondum exacto anno, vt hanc consolationis spem iam breui complendam facilius crederemus & intueremur, operata est in te Dei omnipotentia maximi, diue Leo: mirabilem, primum, tuam mediis ab hostibus libertatem, non hominum, sed Dei manu donatam: desperatam, alterum, in proprios lares & patriæ amplexus reductionem & receptionem: reliquum, quod non ab re, nec nisi (vt ego ipse vidi, vidi, inquam, immeritus: vidi, & qui vidit, testimonium perhibuit; & scitis patres, quia verum est testimonium eius) vere diuina prouidentia factum censendum est, quod te facerrimus iste senatus ex tot tantisque patribus, tibi ætate maioribus, meritis & vitæ integritate paribus, iuniorem in senem, fratrem, & vt ita dixerim, filium in patrem, collegam in dominum, in Petri successorem, in summum sacerdotem, in Christi vicarium elegerint, assumpserint, adorauerint, vt hanc scilicet sanctam prouinciam assumere, assumptam prosequeris, & longo saltem temporis intervallo longæuius perficeres, perfectam pacares, & Christiano dogmate institueres: ac ceu leo rex quadrupedum, tu alter Leo, hominum non alter rex tantum, sed regum rex, & orbis terrarum monarcha effectus, alias oues quas habes, quæ non sunt de hoc ouili, ad tuum ouile reduceres, alliceres, reuocares. *Accingere ergo gladio tuo super femur tuum potentissime: nam & tu duos gladios habes, spiritualem scilicet & temporalem. Altero igitur euaginato, altero in vaginam reposito, in hostes irruere, quia nihil impossibile erit tibi. Vinces profecto, quia vicit Leo. Aggredere certamen gloriæ, vbi qui legitime certauerit, coronabitur. Dissolue compedibus mancipatos, afferere pedicis astrictos, aufer vinculis manicas, audi nostrorum lugubres ululatus, excogita miserandos gemitus, pensita lacrymarum & sanguinis profundos torrentes, perpende flebiles singultus. Volue tecum animo, quot nefandas strages, quot sanguinolentas cædes, quot incendia, quot excidia Christianorum, quot Dei nostri templa incensa, diruta, profanata, & ceu prostibula spurcata existima. Misere nostræ Christianæ reipublicæ hanc sacram Synodum appellantis, vociferantisque: *Miseremini mei, miseremini mei saltem vos amici mei.* Fer illis opem, discerpe ergastula, vindi-*

*Ioan. vi.**Psalms. 44.**1. Tim. 1.**Iob. 19.*

ANNO
CHRISTI
1513.

vindica captiuos, manumitte concatenatos. Ecce te in-
 uitat rex Propheta: *Dirumpamus*, ait, *vincula eorum*, & *Psalm. 2.*
proiiciamus a nobis iugum ipsorum. Deduc eos ad tuum & Do-
 mini iugum suaue, quia cadent. *Cadent enim a latere tuo Psalm. 90.*
mille, & *decem millia a dextris tuis*. Et vnum interea excogi-
 ta pontificum felicissime. Si nunc atrocissimæ Turcarum
 fiti minime obsumus, quo in statu nos, quo in ambiguo
 posteros nostros, ad has Europæ rimas compressos, su-
 mus relicturi? Et si nihil impossibile erit nobis, contra pa-
 trimonium Christi occupantes, contra fidei nostræ ho-
 stes, contra inimicos crucis arma sumamus. Ad quod e-
 tiam electionis vas nos hortatur, dicens: *Persequimini ini-* *Philip. 3.*
micos crucis, quorum finis interitus est. Si ergo interitus, audea-
 mus certa Pauli sponsione securi. Tuque beatissime pon-
 tifex, quem item sacrosancta hæc Synodus appellat, ob-
 testatur, & in Prophetæ verbis proclamat: *Tu es qui re-* *Psalm. 15.*
stitues hereditatem meam mihi: cuius ductu & auspicio Chri-
 stiana religio reuiuiscit, nitere, vt te duce, qui bonitate
 insignis, sapientia præcipuus, prouidentia circumspæctus,
 præpotens armis, auctoritate grauis, consilio & rerum ex-
 perientia pollens, Christianæ reipublicæ primus & caput
 es, sit vna fides, vnum baptisma: denique, vt es vnus pa-
 stor, sit vnum ouile: vt hac orbis machina sub illius qui
 pastor bonus est, bacillo, fide & ditione introducta, quam
 ipse mercedem copiosam in cælis pro fidei nostræ retri-
 butione spondit, eam ipsi operibus assequamur. Dixi.

SESSIO VIII.

IN nomine Domini. Amen. Anno a natiuitate Domini
 millesimo quingentesimo decimotertio, indictione
 prima, die vero Lunæ decimanona mensis Decembris,
 celebrata fuit octaua sessio Concilii generalis in sacro-
 sancta basilica Lateranensi, præsentem & præsentem fan-
 ctissimo domino nostro Leone papa decimo. Et fuerunt
 præsentem infra scripti reuerendissimi domini cardinales,
 patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, generales
 ordinum, oratores principum & illustrissimi domini, ac
 in sacra pagina & vtraque censura doctores celeberrimi,
 videlicet:

Concil. Tom. 34.

R r